

İlâhiyat

Doç. Dr. İsmail
CERRAHOĞLU

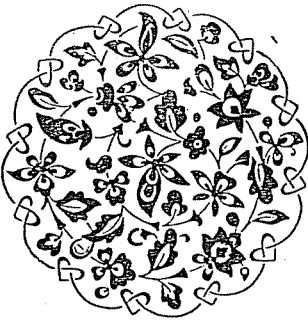
BÂTİNİLERİN TEFSİRDEKİ YERİ.. (2)

BÂTİNİLERİN davetlerinin esasının İslâmiyeti ve diğer şeriatleri yıkmak olduğunu söylemiştik. Bu emellerini gerçekleştirmek için, bütün ilâhi şeriatlere harp ilân etmişler ve bilhassa İslâmın rükünlerinden biri olan Kur'anı Kerim'i, Allah'ın murad etmediği şekillerde te'vil etme yoluna gitmişler ve onun kıymetini hiçe indirmeye çalışmışlardır. Kâdi Abdulcebbar, Bâtıniler hakkında: "Onlar, Peygamberlere kötü sözler söylediler, şeriatleri tatil, Hacıları katli, Mushaf, Tevrat ve İncillerle istinca ettiler" (1) demek suretiyle, ilâhi şeriat'ere karşı ne şekilde düşmanca hareket ettiklerini göstermektedir. Keza, Ubeydullah ibn'u'l-Hasen el-Kayravânî'nin, Süleymân b. el-Hasen b. Sa'id el-Cennabî'ye yazdığı mektuptaki tavsiyeleri, onların bu husustaki tutumlarını gayet açık olarak belirtmektedir. "... Ben sana, insanları, Kur'an'da, Tevrat'ta, Zebûr'da ve İncil'de şüpheye düşürmeni, şeriatleri ibfale davet etmeyi, Meadı, ba'sı, melâikkeyi, cinleri inkâr ettirmeyi tavsiye ederim. Ve yine sana, âlemin kudemi hususunda sana yardım edecek olan Âdemden evvel yeryüzünde pek çok beşerin bulunduğu inancını yerleştirmeni tavsiye ederim" (2) der. Her şeyin bir zâhiri, bir de bâtını vardır. Kur'anın da zâhir ve bâtını vardır. Ondan maksat lûgat yardımıyla zâhir olan mana değil, bâtındır. Bâtının zâhîre nisbeti, özün kabuğa nisbeti gibidir. Zâhir insanları meşakkatlere, bâtın ise o meşakkatlerden kurtarmağa sevkeder. İşte onlar Kur'anı Kerim'i kendi isteklerine göre manalandırabilmek için bu şekilde kaideler va'zetmişlerdir. Mezheplerinin davet usullerine göre bunları bir tertibe koymuşlardır.

(1) Kitâbu Tesbîti Delâil (Yazma), 49 .

(2) el-Farku Beyne'l-Fırak, s. 178; et-Tebîr fi'd-Din,

DÂİ-i Me'zun (ruhsath davetçi) un yardımcıları o'an, nâibler ve mükellebler, cahil halk tabakaları arasında, kendi ağlarına düşecek insanları ararlar, bâtin mana kastederek hak olan kelimeleri sarfederler ve insanın zihnini bulandırırılar. Akli başında olanlardan çekinirler ve yanlarına sokulmazlar. Onları sureta ibadetlere teşvik ederler. Onu, bu hal üzerine bir müddet bırakıp sabrını ve temayülünü kontrol ederler. Hazreti Peygamberden değiştirilmiş rivayetler ve yaldızlı sözlerle onu aldatmaya çalışırlar. Ona bazı Kur'an ayetlerini kasten yanlış okurlar ve bazı kelimelerin lâfız ve manalarını tahrif ederler. Eğer namzette kendilerine itaat etme belirtisini görürlerse, halk tabakalarının kanaat ettiği dış manalarla yetinme, sırları keşfetmeye bak, Kur'an'ın remizlerini düşün, namaz, oruç, taharet gibi şeylerin zâhirini değil, Peygamberden rumuz ve işaretlerle rivayet olunan manaları belle, çünkü bütün insanların din adına yaptıkları işler perde altında olan bir takım manalar için birer darbu meseldir. Sen, iç manaları öğrenmeye bak, zira bilgisiz yapılan iş sahibine fayda vermez derler (3). Allah, Kur'an'da, « اقيموا الصلوة وآتوا الزكوة » namazı doğru eda ediniz, zekâtı veriniz buyurmuştur. Zekât yılda bir kere farzdır. Namazın da böyle olması icabeder. Kim ki, onu yılda bir kere kırsa emrolunamı eda etmiş o'ur. Bir de bunların bâtinini manaları var ki, onları pek az kimseler bilir. Buna da « وما آمن معه »

« الا قليل (Cenabı Hak'kın, ona [Nuh'a] inanıp pek az kimseden başka onunla beraber (gemiye) binen olmadı) (Hüd suresi, 40). « وقليل ما هم » (İman edip amel işleyenler çok azdır (Sâd suresi, 24). « وقليل »

« من عبادة الشكور » (Sebe suresi, 13) ayetlerini delil olarak getirirler (4). Ayetler siyak ve sibaklarına bakılmadan, yarım yarım alınarak, zoraki olarak kendilerini teyid ettirmek istenmektedir. Halbuki bu ayetlerin onların görüşleriyle hiç bir ilgisi olmadığı açıkça görülmektedir. Yukarıda namazı, zekâtla mukayese ederlerken, namaz hakkında Nisa suresinin 103'üncü ayetinde (namaz vakitlere bağlanmış, müminlere şüphesiz bir farzdır) denildiği ve bu hususta Hazreti Peygamberden vârid olan sözleri ve fiilleri unutmış gibi görünüyolar'ar.

BÂTİNİLER « الصلوة » ve « الزكوة » kelimeleri yedişer harfdir, « محمد » ve « عاي » lâfızlarının da toplamı yedidir. O halde namaz ve zekâtın gayesi, Muhammed ve Ali'ye muhabbet beslemektir ve her ikisine taraftar bulunmaktır. Artık kimi onları candan severse, namazı ve zekâtı eda etmiş olur derler (5). Harici bir tesadüften başka bir şey olmayan bu uygunluğa, böyle bir mana verilmesi akıl ve mantık yönünden uygun olamayacağı gibi, lûgat yönünden de bir münasebet tesis edilemez. Onlara, kendilerinin metodu ile, namaz ve zekât kelimelerinin toplamı 14 eder, halbuki « ابو بكر », « عمر », ve « عثمان » kelimelerinin toplamı da 14'tür. Bu emirden murad bun-

ları sevmek, onlara dil uzatmamak olmasını, diyebiliriz.

Bu gibi sözler, şeriatin gerektirdiği Allah'a itaat kaydından, cahilleri kurtarır. Haram kılınan şeyleri kendilerine câiz gösterir. Zaten bunlar cahilin nefsinin arayıp da bulamadığı şeyler. Bu gibi hilelere kanalar fırka içinde gûya derecelerini yükseltmek için, muayyen bir meblâğ ödeyip Dâ-i Ekber veya Bâb tarafından, üzerindeki namaz farızası kaldırılır ve delil ol-

mak üzere Arâf suresinin 157'nci ayetini « ... ويضع عنهم اصرهم والاغلال التي كانت عليهم » (Onların sırtlarındaki ağır yükü kaldırır, onların zincirlerini kırar) okur ve aldanmışa iltifatlarda bulunur. Onu kutlular, sonra da İnşirah suresinin 2, 3'üncü ayetleri olan « ووضعنا عنك وزرك. الذي أقتض ظهرك » okuyarak, senin beline ağırlık veren yükünü, indiren Allah'a hamdolsun derler (6).

A'raf suresindeki ayet, Hazreti Peygamberin, kendinden evvel gelen şeriatlardaki ağır teklifleri, yeni şeriatla kaldıracağına dair iken, dâilerin sanki kendileri hakkında imiş gibi okumaları ve İnşirah suresindeki ayetlerin okunuşu da, melûnane habasetlerine delâlet eder. Biliyoruz ki, İslâmiyette hiç kimsenin, teklifleri kaldırmak ve günahları bağışlamak gibi bir sa'âliyeti yoktur. Bu salâhiyet ancak Allah'a mahsustur. Burada dâi Allah, aldanana da Peygamber yerine kaim oluyor. Nasıl Allah Taâlâ, Hazreti Peygamberden; sırtına ağırlık veren yükü kaldırdı ise, Dâi de, aldanana ağırlık veren namaz yükünü kaldırıyor. Sapıklığın bu kadarına da pes doğrusu.

Aldanana daha fazla şaşırtmak ve dinden uzaklaştırmak için Arâf suresinin 32'nci ayetiyle « قل من حرم زينة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الرزق »

(De ki: Allah'ın kullarına yarattığı ziyneti, rızık temizini ve iyisini kim haram etmiştir?), Mâide suresinin 93'üncü ayeti « ليس على الذين آمنوا وعمالوا الصالحات جناح فيما طعموا... »

(İman edip iyi işler işleyenler... [haram olunmadan evvel] yediklerinden dolayı [onlara] vebal yoktur) ni okurlar. Yaş ve kuru üzümünden, hurma, buğday ve diğer maddelerden yapılan şarabın haram olmadığını söylerler. Çünkü onlar yerin bitirdiği şeylerden yapılmıştır, derler. O halde Allah'ın nehyettiği içki ve kumarın manası, yukarıda zikredilen zâhiri manalar değildir. Bunların bâtinini manası Ebu Bekir ve Ömer'dir, gasıb olduklarından onlardan kaçınması emrolunmuştur (7).

CANSIZ madde ve mana adlarında, herhangi bir insan adı ve şahsı anlaşılabilir. Her dilde içki, içkidir, kumar da kumardır, hiç bir zaman bunlardan şahıs manası kastolunmaz. İsimler birer şahıs göstermek veya mana bildirmek için konulmuşlardır. Bâti-

(3) Keşfu Esrarı'l-Bâtiniyye, s. 11-12.

(4) Aynı eser, s. 12; Beyanu Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 8.

(5) Aynı eser, s. 12.

(6) Keşfu Esrarı'l-Bâtiniyye, s. 13; Telbisu İblis, s. 108

(7) Aynı eser, s. 13; Beyanu Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 12.

nilerin dediği gibi, içki ve kumardan başka bir müsemma anlaşılmasına imkân yoktur. Bu umuma teşmil edilemez, belki iki kişi arasında gizli bir anlaşma ile bir şey olabilir. Allah'la Peygamber arasında böyle bir anlaşma farzolunsa bile, bu faraz'eye göre, Hazreti Peygamber'in Ebû Bekir ve Ömer'e yüz verip konuşmaması ve onları methetmemesi icap ederdi. Halbuki, vaziyet bunun aksini isbat etmektedir. Sonra, müteaddit ayetlerde ve sahih hadisler içkinin haram ve necis olduğunu söylerken, içkiyi temiz rızık içine sokmak imkânı var mıdır? Mâide suresindeki ayet ise, içki haram olmadan evvel içip de ölenlerin halinin ne olacağına üzülen bazı sahabenin sualleri üzerine nâzil olduğunda bütün müfessirler ittifak halindedirler.

Namazı terk, içki ve kumarın mubah olduğuna ve bunların manasını öğrenen şaşkına, Ramazan orucunu bıraktırmaya tevessül edilir. Meryem suresinin

26'ncı ayeti, *... انى نذرت للرحمن صوماً فلن اكل*

اليوم انسياً (Ben Rahmana oruç adadım da artık bugün hiç bir insanla konuşmayacağım) şahit getirilerek, (her kim Ramazan ayında hazır bulunursa, onu oruçlu geçirsin) « *فن شهد منكم الشهر فليصمه* »

(Bakara, 185) ayetindeki orucun manası sır saklamaktır, denilir. İmamların, zalimlerden korkarak gizlendikleri vakitte, saklandıkları yerleri söylememektir, diye tefsir ederler. Eğer oruç lâfzından yemek yememek kastedilseydi, Meryem'in söylemesi emrolunduğu sözde (ben bugün hiç kimse ile konuşmayacağım) yerine (Ben bugün hiç bir şey yemiyeceğim) demesi lâzım gelirdi. Böyle dememesi, orucun susmak manasına olduğuna delâlet eder, derler (8). Şaşkın, bu manayı da öğrendikten sonra, muayyen bir fidye (9) karşılığında, oruç farızası da üzerinden kaldırılmış olur.

ARAB dilinde "savm" kelimesi, yemekten içmekten kendini tutmak manalarına geldiği gibi, konuşmamak manasına da gelir. Bu kelime iki lâfız arasında müşterek olduğundan, ayet içindeki yerine göre mana alacaktır. Hazreti Meryem'in, oğlu Hazreti İsa'yı doğurduktan sonra, rastlayacağı her hangi bir iftiraya karşı (ben bugün bir şey yemiyeceğim) demesinde hiç bir mana yoktur ki, böyle bir söz söylemekle emrolunsun. Kucağında çocuğu ile kendisini gören kimseye karşı susması, Hazreti İsa'nın dile gelecek Allah'ın emirlerini bildirmesinde ve nimetlerini zikredip dua etmesinde, zımnen anasını müdafaa etmesi düşünülebilir. Lûgavî ve akli mana bunu âmidir. Halbuki, Bakara suresindeki ayet, kendisinden evvel ve sonra gelen ayetlerle bir küll olarak incelenirse, orucun eski milletlere farz oluşu, orucun Ramazan ayına tahsis edilmesi, hasta ve misafirlere özürleri müddetince farz olmaması, yedikleri günler sayınca, kaza ile mükellef bulunmaları gibi hususlar, akli ve mantiki yönden düşünülecek olursa, bu kelimenin susmak yerine kullanılmış olmasının manasızlığı ortaya çıkar.

Tahâretin ve cünüblüğün manası hakkında da sualler açıp, muhatabın merakını tahrik ederler. Ta-

hâretin manası kalp temizliğidir. Mümin bizatihi temizdir. Kâfir ise pistir. Onu ne su ve ne de başka bir şey temizliyemez. Cünüblük ise, Ehli Beyte ve kendi'lerine muhalif olanları sevmektir. Allah'ın Peygamberleri ve velileri yarattığı meni nasıl pis olur, derler.

İnsanın yaratılışının temeli olan bu şey necis olmamalıdır. Eğer meni dolayısıyla gusletmek dinin emirlerinden olsaydı, ondan daha necis olan büyük ve küçük abdestlerden sonra da gusletmek lâzım gelirdi. Çünkü onlar da pis ve necisler. Bu gibi işvâle- rini yaptıktan sonra, Târik suresinin 5-6'ncı ayetleri olan « *فلينظر الانسان* »

« *م خلق. خلق من ماء دافق* » Allah burada meniye su demektedir. Bu da onun temiz olduğuna delâlet eder. O halde Mâide suresinin 6'ncı ayeti olan (eğer cünüb olursanız, iyice temizlenin) *وان كنتم جنياً*

ayetinin manasından maksat, zahiri mana değildir. Bu ayetin hakiki manası, bedenlere hayat veren ilmi de öğreniniz, demektir. Nitekim Allah Taâlâ « *وجعلنا من الماء كل شىء* » (her diri şeyi sudan yaptık)

« *حي* » (Enbiya suresi, 30) buyuruyor diyerek, fikirlerini savunurlar (24). Şaşkın, belirli bir fidyeyi ödemek suretiyle, kendisinden bu zahmetler de kaldırılmış olur.

Tahârete kalp temizliği manası verilmesi, dinde aranan bir husus olmakla beraber, ona vesile olan maddî temizlikte aranan bir şeydir. Abdestin tarifi yapıldıktan sonra, cünüblükten iyice temizlenme emrinin verilmesi, hastalık dolayısıyla veya su bulunmadığı halde teyemmümle emrolunması, tahâretin maddî olduğuna delâlet eden hususlardır. Yoksa cünüblükten temizlenme, onların ifade ettikleri gibi, meninin necisliğinden dolayı değildir. O, şehvânî duygu içinde beden, Hak taâlâyı bir an unutmış olması gafletinden uyarmak, ve ona zindelik vermek içindir.

Mâide suresindeki ayette, cünüba, batin ilmine karşı cahil, Tatahar kelimesine de, öğrenmek, bellemek manalarının verilmesine ne akıl ve ne de lisan ilmi müsaade eder.

TAMAMEN aldatılmış olan mürid, bir müddet o vaziyette bırakıldıktan sonra, Dâi ona işin sonuna geldiklerini, asıl gaye olan saadete ulaşılması için, Secde suresinin 17'nci ayeti olan « *Hiç bir nefis, ken-* »

(8) Keşfu Esrari'l-Bâtıniyye, s. 13; Beyânu Mezhebi'l-Bâtıniyye, s. 12.

(9) Necva, denilen bu fidye, Allaha yaklaşmak için vesile olmaktadır. Bunun miktarı bazı kaynaklarda 12 dinar (bkz. Keşfu Esrari'l-Bâtıniyye, s. 13, Beyânu Mezhebi'l-Bâtıniyye, s. 14, İslâm Ansiklopedisi, II. 341), bazılarında ise 119 halis gümüş parçasıdır (bkz. at-Tabsir fi'd-Din, s. 87).

(Müzzemil suresinin 20 ci ayeti olan « *وقرضوا الله قرضاً حسناً* » deki *حسناً* lafzı ebced hesabıyla 119 etmektedir.)

(10) Keşfu Esrari'l-Bâtıniyye, s. 13-14; Beyânu Mezhebi'l-Bâtıniyye, s. 13.

« فلا تعلم نفس ما أخفى » dileri için, nimetleri bilemez) « لهما من قرآنا وعلمنا ما كنا نحتسب » (Kâf suresi, 22) ayetini de okuyarak, dünyada iken cennete girmek ister misin? diye sorar. Tamamen sapıtılmış olan mürid yarı şaşkınlıkla, bunun yolunu sormakta vakit kaybetmez. Bunun üzerine ona (Ahiret ve dünyaya bizimidir) « وان لنا للآخرة والأولى » (Leyl suresi 13) ile (sedef içinde saklı inci gibi iri gözlü huriler de çevrelerinde dolaşırlar) « وحوور عين. كماثال »

« اللؤلؤ المكنون » (Vâkıa suresi 22-23) ayetlerini de okuyarak, dünyada iken cennete girmeyenin, ahirette de giremeyeceği, cennetin cahillere değil, akıllılara mahsus olduğunu söyler. Cennet kelimesinin etimolojik bakımdan gizlilik ifade ettiği, beğenilen eşyanın gizlenenler olduğunu da belirttiikten sonra, dünyada cennet akıl ve ilimden yoksun olan kimselerden gizlenen bir şeydir, denir.

Artık bu cazip ve şaşırtıcı sözler karşısında mürid, bir an evvel dünyada cennete girip hurilerle yaşamak ister. Belirli fidyeyi ödedikten sonra, artık aynı fırkaya mensup olan kimselerin aileleriyle serbestçe düşüp kalkmaya başlar. Gece içtîma kurulur, içkiler içilir, başlar kızar, her kapıdan erkeklerin yanına kadınlar gelir, çırallar, mumlar söndürülür. Neticede Mevla'ya teşekkürüne gelen müride, cahillerinizin (şeriat ehli kastedilir) haram saydıkları bazı şeyleri, sana helâf kılmama karşı sakın nankörlük etmeyiniz, diye tenbihte bulunur ve (Buna sabredenlerden başkası kavuşturulamaz, buna büyük bir hazza malik olandan gayrısı erişilmez) « وما يلقاها إلا الذين صبروا وما يلقاها إلا ذو حظ عظيم » (Fussilet suresi 35) ayetini teşvik için okur (11).

YUKARIDA zikrettikleri, Secde suresindeki ayette, cennet nimetleri tarif olunmaktadır. Bu nimetler maddî gözden saklıdır. Bu nimetleri, dünya hayatının nimetleri gibi vasfeden sözler, mecâzidir. Bunu ve Kâf suresindeki ayeti de sanki dünyada imiş gibi ifade etmektedirler. Zaten ayetlerin devamları bunların ahirete taallük ettiklerini açıkça göstermektedir. Leyl suresindeki ayetle de, kendini Allah yerine koyduğunun bir delilini teşkil eder. Vâkıa suresindeki ayeti okumakla, şaşkın, mel'ânet toplantılarını iyi karşılaması temin edilmiş olur. Fussilet suresindeki ayet ise, siyak ve sibakından açıkça anlaşıldığına göre, iyi hasletlere sevkedilmek istenen insan, bu habisler tarafından, sanki kendilerinin fikrini teyid ediyormuşçasına, aldatılır.

Muhammed « محمد » kelimesinin « م » i baş, « ح »

sı eller ve kollar, « م » i göbek, « د » ise ayaklar meşabesinde diyerek, bu lâfzı insana benzettirler. Seni

Muhammed'in sûretinde yarattı, sen de onun gibisin, derler. « علی » lâfzının da « ع » göz, « ل » burun, « ی » de ağızdır derler. Ve Allah insanları Muhammed ve Ali sûretinde yarattı, demek suretiyle, şaşkına, sen Muhammed'sin, derler ve bunu kabul ettirirler (12).

Onlar, Allah'ın sıfatlarını, şahıslara ruçu ettirirler. (Artık onlar bu Rabbin beytine ibadet etsinler) « فليعبدوا رب هذا البيت » (Kureys suresi 3) ayetindeki « رب » ruhtur, beyt ise bedendir, derler (13). Bu durumda artık Allah inkâr edilmekte, bedenden başka Allah olmadığı ileri sürülmektedir.

Ali ve ehli beytine muhabbet ve sevgi ile başlayanlar. Artık onlar için Kur'anı Kerim âyetlerinin manalarını izah edip açıklamak gayet kolaydır. Onlara göre Kur'andaki istihlamların ve isimlerin manalarını şöylece sıralayabiliriz:

Namazın manası	:	İmama dua etmek,
Zekatın manası	:	Müstaid olanları ilme teşvik etmek,
Orucun manası	:	Zâhir ehlinden ilmi saklamak,
Guslün »	:	Ahdi yenilemek
Cima'nın »	:	Bâtına ahdi olmayanla mülkâleme,
Zinanın »	:	Ahdi olmayan kimseye ilmi ilkâ etmek,
Teyemmün »	:	İzin verilen kimseden ilim almak,
Haccın »	:	İmi talep etmek,
Kabe »	:	Peygamber,
Bâb »	:	Ali,
Safa »	:	Peygamber,
Merve »	:	Ali,
Mikât »	:	İmam
Telbiye »	:	Dâiye icabet,
Nâr »	:	Zâhir ilmi, Tekliflerden bedenlerin meşakkat çekmesi,
Cennet »	:	Bâtın ilmi, Dünya zevkleri ve bedenlerin rahat etmesi,
Tufân »	:	Zâhir ve şüphe ehlini boğan ilim,
Sefine »	:	Dâvete icâbet edenleri koruyan muhafaza,
Nârı İbrahim	:	Nemrudun gazabı,
İshakın kurban edilmesi:	:	Ahd almak,
Denizin yarılması	:	Musanın ilminin bölümlere ayrılması,
Musanın Asası	:	Münazara esnasında, Musanın gâlip gelmesinin delili.
Deniz	:	Âlem
Menn ve Selva	:	Gökten inen- ilim,
Şeytanlar	:	Zâhir ehli,
Sütten ırmaklar	:	Bâtın ilminin madenleri, lâtif ruhun gıdası
Şaraptan ırmak	:	Zâhir ilmi,

(11) Keşfu Esrârî'l-Bâtıniyye, s. 15-16; Beyânu Mezhebi'l-Bâtıniyye, s. 14-15.

(12) et-Tefsir fi'd-Din, s. 87-88; Beyânu Mezhebi'l-Bâtıniyye, s. 22.

(13) Aynı eser, s. 88.

Baldan İrmaklar	: İmamların hüccetlerinden alınmış bâtin ilmi,
Cennet kapıları	: Bâtını ilmin dereceleri,
Ölüleri diriltmek	: Cahillere bâtını öğretmek,
Baras	: Küfür,
İblis ve Adem	: Ebû Bekr ve Ali,
Ye'cüc ve Me'cüc	: Zâhir ehli,
Cibril	: el-Aklu'l-Fa'âl,
Kıblenin manası	: İmam
İstinca	: İmam
Mazmaza	: Huccetten hakiki ilmi almak,
İstinşak	: İmamdan hakiki ilmi almak,
Meyte	: Ruhsuz bir cesede benzeyen zâhir,
Dem	: Sana haram olan şüphedir,
Domuz eti	: Münafık,
Münhanika	: Ahdi bozmak,
Mevkûze	: Dâiye vurulan değnek,
Mütereddiye	: Yüksek dereceye ulaşan kim- senin, şüphe neticesinde, aşâ- ğya düşmesi,
Cibt, Tağût, İblis, Hâ- rût ve Mârut, Yağus, Ya'uk, Nesr-ve Vüdd ve Suvağ	: Bunların hepsi, hak ehline cevreden, ulamâ ve zâhir eh- lidir.
Habis Kelime	: Züriyetinden imam gelme- yecek olan iblis,
Eş-Şeceretü'l-Mel'une fi'l-Kur'an	: Benû Ümeyye,
Fahşa	: Ebû Bekr,
Münker	: Ömer,
Bağy	: Osman
Hamr ve Meysir	: Ebû Bekr ve Ömer,
İhtilam	: Ehlil olmayan bir kimseye, sırrı ifşa etmek,

Bu gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür, (14) bu kadarı onların te'villeri hakkında bir bilgi vereceğinden, ıstılah ve isimler hakkındaki görüşlerini burada kesmeyi uygun gördük.

Elif	: Nâtık,
Be	: Vasî
Te	: İmam,
Se	: Hüccet,
Cim	: Zu Massa
Ha	: Bâb,
Hi	: Dâi

Bundan sonra gelen 12 harf, 12 hüccete, daha sonraki 7 harfde 7 nâtika veya 7 imama işaretidir. Aynı tabirlere geçidli anlamlar verdikleri gibi, aynı harflerin de geçidli manalara delalet ettiğini söylerler. (15)

Meselâ Nun (ن): Adem Vav (و): Nûh
Kâf (ك): Mûsa Mim (م): İbrahim Lâm
(ل): İsâ

Bâtıniler hakkında bilgi veren eserlerde, bazı âyetlerin müstakil olarak te'villerinin yapıldığını gör-

mekteyiz Meselâ, Tekvir suresinin 19. cu âyeti olan «*انه لقول رسول كريم*» (bu söz, emin bir elçinin sözüdür) dayanarak, Kur'anı Kerimi Peygamberin kelâmı olduğunu söylerler. (16) Bakara Süresinin 257. ci âyetini (kâfirlerin yardımcıları Tağuttur)

«*.. وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ*»

söyle tefsiri ederler: Onlar imamların nimetlerine küfrettiler ve Tağutların dostu oldular, yani Tağutların sanemleri oldular. Tağuti sanemlerin evveli Ebû Bekr, Ömer ve Osmandır veya bunlar gibi olanlardır. Kur'anda geçen Tağût ve Sanemler bu şekilde Te'vil edilmişlerdir (17) Bazan da, âyetleri tahrif ederek okumuşlardır. Meselâ: (Kiyamet süresinin 17-18 inci âyetini «*ان علينا جمعه وقرآنه فاذا قرآنه فاتح قرآنه*» "şekiine sokmuşlardır. (18) Onlar hadisleri de aynı şekilde te'vil etmişlerdir. (19)

«*لانكاح ابولى وشاهدى عدل*»

"Cima ancak Zekerle olur veliy odur, iki husyede şahidlerdir, (20) demişler, "

«*الصلاة والصوم واجب على كل غنى وفقير*»

"İtaat etmek dini sırları gizlemektir, İmamı gizlemek vacibdir, her dâiye farzdır (21) şeklinde te'vil etmişlerdir.

İşte, onların itikada, fiile ve kavle taalluk eden küfürlerinin delillerini yirmi vecihde incelemekteyiz. (22).

Bâtın ilmini de iki kısımda incelemek icab eder. Bâ-rincisi, ilmi zâhire muhalif olan bâtın, ikincisi de ilmi zâhire muhalif olmayan bâtın ilmidir. Bunlardan birincisi bâtıldır. Buna bâtınıyenin iddiaları örnek gösterilebilir. Diğerine de Mutasavvıfların yolu örnek gösterilebilir. Onlar, bâtıniler gibi zâhiri manayı tamamıyla terk etmiyor, ve onu şeriât için lüzumlu görüyorlar.

Netice olarak, aslı islâmi olmayan fırkalar bile, bekalarını sağlayabilmek için, Kur'ana istinat etmek mecburiyetinde kalmışlar, Kur'anı Kerimi, fırkalarının dar be fesad görüşü içine sığdırmaya çalışmışlardır. Bu durumda Peter Werenfels'in İncil hakkında söylediği sözleri hatırlamadan geçmiyeceğiz "Herkes akidesini şu mukaddes Kitabdan talep ediyor ve yine herkes istediğini onda buluyor". (23)

(14) Bu örnekler için bkz. Telbisü' İblis, s. 114; Beyânü Mezhebi'l-Bâtiniyye, S. 8, 9, 44, 48, 49, 52; el-Hitâ, IV. 175; el-Mavakif, s. 628; el-Farku Beyne'l-Fırak, s. 178; İbn Teymiyye, Risale fi İlimi'l-Bâtın ve'z-Zâhir (Mecmuatu'r-Resâli'l-Mûnise) s. 232-233.

(15) Bkz. Beyânü Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 57.

(16) Beyânü Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 36.

(17) Aynı eser, s. 52.

(18) Kitabu't-Tenbih ve'r-Redd alâ ehli'l-Ehvâ, s. 14.

(19) Sahihu'l-Buhâri, III. 223; Sünenu Ebi Davud, I. 481; Keşfu'l-Hafa, II. 369.

(20) Beyânü Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 53.

(21) Beyânü Mezhebi'l-Bâtiniyye, s. 53-54.

(22) Bkz. Aynı eser, s. 71-90.

(23) Mezâhibu't-Tefsiri'l-İslâmi, s. 3.